

PETER SEGAAR: EEN KWARTEEUW ZONNEDATAPIONIER

DOOR: JORIS WIJNHOVEN

Al bijna een kwarteeuw werkt Leidenaar Peter Segaar aan wat je gerust zijn levenswerk mag noemen: Nederlands meest complete bestand van zonneprojecten. Elke dag voegt hij aan het inmiddels ruim 13.000 projecten tellende bestand data toe van wéér een installatie op een veld of dak waarvan de meeste officiële rekenmeesters, websites en meters nog geen weet hebben. Wat drijft deze noeste zonnedatapionier?

‘Nadat ik in 2000 zelf een paar panelen op mijn dak had gelegd, stapte ik ’s zomers op mijn fiets om in Duitsland te gaan kijken naar de energietransitie die zich daar live voltrok. Het Duitse stimuleringsregime (red.: het zogenoemde *feed-in-tarief*) gaf een geweldige boost: het ene na het andere zonnensysteem werd opgeleverd.’ Verlekkerd: ‘Hoewel wij maar zes netbeheerders hebben en zij 860, lukt het de Duitsers wél om vanaf dag 1 een actueel en accuraat beeld te hebben van alle draaiende systemen. Aanmelden van elke installatie in een nationale databank was gelijk verplicht.’ Die *Deutsche Gründlichkeit* is Segaars ideaal.

DATAHONGER

Segaars hongert naar een compleet en kloppend beeld van alle zoninstallaties in Nederland is tot de dag van vandaag de reden waarom hij ‘meer uren dan jij wilt weten’ achter zijn computer zit om het net af te speuren naar onontdekte panelen. Officiële websites, tips van installateurs of gewoon Google Maps: alles kan een bron zijn om zijn eigen bestand net een stapje beter te maken dan de cijfers van het CBS. Hij doet hiervan verslag via zijn vermaarde X-account Polder_PV.

Uitgebreid neemt Segaar de tijd om te wijzen op de omissies in de cijfers van officiële instanties: ‘Ik telde bij de laatste zonneparken update zo dertig parken die al waren gebouwd zonder netaansluiting. Dat kan ik checken. Die parken stonden er dus wel, maar tellen in de statistieken van netbeheerders en dus het CBS niet mee. Ander punt: kleine veldopstellingen. Ik heb er inmiddels al zo’n zeshonderd geteld, maar in de CBS-cijfers zie je ze niet terug. Solar-carports: idem dito. Omdat ze geen aparte categorie zijn, worden ze onder “daksystemen” geregistreerd. Terwijl het toch echt een andere tak van sport is. Drijvende zonnepanelen zijn ook slecht geadministreerd.’

VERBETERING

‘Rond 2015 stonden we aan de vooravond van de écht spectaculaire groei van zon in Nederland. In Breukelen werd een bijeenkomst belegd met echt iedereen die wat te maken had met de cijfers rond zon. CBS, CertiQ, Holland Solar, RVO, de netbeheerders: ze waren allemaal present. Ik hield een verhaal en heb alles wat er mis was opgesomd. Daar schrok men toch wel van. Het moest beter. Het CBS raakte geïnteresseerd in mijn lijsten met leveranciers, die het vanaf toen is gaan gebruiken om zijn eigen data te valideren en berekeningen bij te stellen. Ook kwam er een website waarop kleine systemen aangemeld dienden te worden, wat inmiddels verplicht is om gebruik te kunnen maken van saldering. Dat was voor mij reden om me alleen nog maar te richten op projecten boven de 15 kWp, en dan met name de grootste exemplaren.’

De Deutsche Gründlichkeit is Segaars ideaal

Dit werpt de vraag op hoe erg het nu helemaal is als officiële cijfers van clubs als de RVO, die uitgaan van SDE-beschikkingen of netbeheerders, er een paar procent naast zitten of een beetje achterlopen. Begrijpend: ‘Netbeheerders zijn razend druk met het oplossen van netcongestie en het bijhouden van de energietransitie. Lui als ik hebben ze niet in dienst. En inderdaad maakt het voor je beleid niet zoveel uit.’ Maar dan komt de echte zonnenerd toch boven: ‘Je bent inmiddels wereldkampioen zon per hoofd van de bevolking. Dan is het toch onbestaanbaar dat je je cijfers zo slecht op orde hebt? Kijk naar onze problemen met netcongestie, dan wil je toch precies weten wat waar staat? Inderdaad zijn mijn cijfers en die van het CBS veel dichter bij elkaar gekomen. Maar ze kunnen ook weer uit elkaar gaan lopen, want het CBS mist nog steeds een hoop.’ Hardop denkend: ‘Doordat het CBS bij grote projecten op beschikkingen afgaat, telt het te veel parken en te weinig capaciteit. Ik pluis dat allemaal na, zij niet. Misschien moeten ze meer naar de gegevens van de netbeheerders gaan kijken.’

Dat Segaars bestand onovertroffen is, bestrijdt eigenlijk niemand in de sector. Zijn ongekende kennis van de bestaande capaciteit maakt hem onvermijdelijk ook tot een gewaardeerd analist, met grote kennis van de marktdynamiek. We leggen drie actuele kwesties aan hem voor.

ZONNEBRIEF

Afgelopen najaar kondigde minister De Jonge, behoudens enkele uitzonderingsgronden, een verbod aan op zon op landbouwgrond. Segaar: ‘Beleidsmakers zijn hevig geschrokken van de forse groei van zon op land. Maar als je dit in een extreem keurslijf gaat persen, zoals minister de Jonge doet in zijn “zonnebrief”, dan ga je de voortgang van PV die je zegt te willen echt remmen. *Mind you*: 20% van wat we op dit moment aan zonnestroom opwekken, komt van grondgebonden zonneparken. Zon op dak is onmisbaar, maar gaat natuurlijk veel trager, want daar kun je in hetzelfde tijdsbestek veel lagere volumes kwijt. En de makkelijke daken liggen al vol. Ook de voortgang bij de grootste distributiecentra verloopt in een veel lager tempo dan bij zonneparken.

Wereldkampioen met zonvermogen per inwoner. Dan kun je het toch niet maken dat je je cijfers zo slecht op orde hebt?

De overheid heeft toen de Europese doelen buiten bereik dreigden te raken echt heel gunstige omstandigheden voor zonneparken gecreëerd. Het is dus niet vreemd dat de grote ontwikkelaars daar bovenop sprongen. Als je eerder had ingezet op een veel breder scala van opwektechnieken, dan was dat vast anders gelopen. Dit gezegd hebbende zit er hoe dan ook nog een enorme groei aan te komen: zo'n tweehonderd zonneparken in ontwikkeling hebben een SDE-beschikking, nog exclusief het onbekende volume van SDE 2023.

Realiseer je ook dat veel van de zonneparken die nu worden opgeleverd onder heel andere condities zijn ontwikkeld. Ontwikkelaars leren razendsnel bij als het gaat om participatie, inpassing, biodiversiteit, opslag en netbelasting.'

SALDEREN

In februari leed het afschaffen van de salderingsregeling schipbreuk in de Eerste Kamer. Segaar:

'Ik vind het schandalig wat senator Ferd Crone van GroenLinks/PvdA heeft gedaan. Hij moet de kwaliteit van wetten beoordelen, niet het werk van zeven jaar zorgvuldige voorbereiding om zeep helpen op basis van zijn eigen sommetjes. Prima om huurders te helpen. Maar doe dat dan door de systematiek aan te pakken waarmee huurders de corporaties een vergoeding betalen voor panelen. In het voorstel van de minister ging de regeling er niet in één keer aan, dat verliep stapsgewijs. Salderen is nooit bedoeld om eeuwig mee te gaan. Zonnepanelen zijn zo goedkoop geworden dat er echt andere manieren zijn om ze aantrekkelijk te maken voor huurders.'

ZONNEWARMTE: WORDT HET NOG WAT?

'Toen de zonnesector in Nederland begon op te komen, draaide het met name om zonnecollectoren, maar die ontwikkeling is doodgebloed. Dat geldt eigenlijk voor heel Europa. Op zich zijn warmtesystemen ingewikkelder, met noodzakelijk onderhoud en kans op lekkages. In Oostenrijk nemen ze wel een vlucht, daar hebben ingenieurs echt status. Zonnewarmte is in Oostenrijk flink ontwikkeld, ook industrieel. Denemarken heeft veel grote systemen waar de zonnewarmte wordt gebufferd voor gebruik in het laagseizoen. Dat is vast te danken aan de strakke regulering daar. In Nederland kon het zomaar gebeuren dat bewoners die zonnewarmte kregen van het nieuwe zoneiland in de wijk Noorderplassen bij Almere met een flinke vastrechtheffing werden geconfronteerd.' ■

Cijfers uit Segaars bestand

- 13.029 netgekoppelde zonneprojecten groter dan 15 kWp
- 855 grondgebonden veldopstellingen
- grootste zonnepark: Dorhout Mees Biddinghuizen, ruim 144 MWp
- 113 vrijstaande carports
- grootste carport: Lowlands/Walibi, Biddinghuizen, bijna 38 MWp
- 52 drijvende zonneparken (*floating solars*)
- 20 zon op infra (geluidswallen e.d.)
- laatste trend: 29 grote kasdeksystemen (glas-tuinbouw), omvangrijk qua capaciteit, in totaal al 111 MWp

BEELD: JORIS WIJNHOFEN